

ตลาดโบราณ: แนวทางการพัฒนาตลาดย้อนยุคเพื่อการท่องเที่ยว
ชุมชนบ้านบางฉนก ตำบลปากพนัง อำเภอปากพนัง
จังหวัดนครศรีธรรมราช*

ANCIENT MARKET: DEVELOPMENT GUIDELINES FOR RETRO
MARKET FOR TOURISM IN BAN BANG CHANAK COMMUNITY,
PAK PHANANG SUB-DISTRICT, PAK PHANANG DISTRICT,
NAKHON SI THAMMARAT PROVINCE

จุฬารัตน์ สูดคง

Jutharat Soodkong

อุดมศักดิ์ เดโชชัย

Udomsak Dechochai

จิตติมา ดำรงวัฒนะ

Jittima Damrongwattana

เดโช แชน้ำแก้ว

Daycho Khaenamkaew

มหาวิทยาลัยราชภัฏนครศรีธรรมราช

Nakhon Si Thammarat Rajabhat University, Thailand

E-mail: jittima_dam@nstru.ac.th

บทคัดย่อ

บทความฉบับนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาสภาพปัญหาและการบริหารจัดการของตลาดย้อนยุค เพื่อการท่องเที่ยวชุมชนบ้านบางฉนก ตำบลปากพนัง อำเภอปากพนัง จังหวัดนครศรีธรรมราช และ 2) ศึกษาแนวทางการพัฒนาตลาดย้อนยุคเพื่อการท่องเที่ยวชุมชนบ้านบางฉนก ตำบลปากพนัง อำเภอปากพนัง จังหวัดนครศรีธรรมราช เป็นวิธีวิจัยเชิงคุณภาพโดยวิเคราะห์ข้อมูลจากเอกสาร เครื่องมือที่ใช้เป็นแบบสัมภาษณ์เชิงลึก และการสนทนากลุ่ม โดยเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง ผู้ให้ข้อมูลหลัก ได้แก่ 1) ผู้ประกอบการร้านค้า ประกอบด้วย ร้านขนมหวาน ร้านอาหาร ร้านเครื่องดื่ม จำนวน 14 คน และ 2) ผู้ส่งเสริมการพัฒนาตลาดย้อนยุคบ้านบางฉนก ประกอบด้วย นายกเทศมนตรี

*Received 25 May 2021; Revised 19 June 2021; Accepted 21 June 2021

รองนายกเทศมนตรี ผู้อำนวยการกองสวัสดิการสังคม หัวหน้าฝ่ายบริการและการเผยแพร่ การท่องเที่ยว เจ้าหน้าที่สาธารณสุข เจ้าหน้าที่เทศกิจ ประธานชุมชน และผู้นำเที่ยวตลาด จำนวน 8 คน จำนวนทั้งสิ้น 22 คน วิเคราะห์ข้อมูลเชิงเนื้อหาและสรุปภาพรวม ผลการวิจัย พบว่า 1) สภาพปัญหาการบริหารจัดการ ได้แก่ 1.1) ตลาดคับแคบ แออัด มีพื้นที่จำกัด 1.2) การขนส่งลูกค้าทางรถ ทางเรือไม่คล่องตัว และ 1.3) สถานที่จอดรถลูกค้ายังไม่เพียงพอ ส่วนการบริหารจัดการตลาดย้อนยุค ได้แก่ 1) ยุคแรก มีการปรับพื้นที่ป่าชายเลนมาเป็น ตลาด ใช้ซุ้มร้านค้าเป็นเพิงหมาแห่น ตกแต่งด้วยวัสดุที่มีในท้องถิ่น 2) ยุคกลาง เป็นซุ้มไม้ไผ่ ตกแต่งด้วยธงริ้วและ 3) ยุคปัจจุบันนี้ ซุ้มเคลื่อนย้ายได้ ตกแต่งด้วยร่มหลากสี ที่นั่งแบบห้อยขา และ 2) แนวทางการพัฒนาตลาดย้อนยุคคือ 2.1) การรณรงค์ไม่ทิ้งขยะมูลฝอย ใช้ถุงผ้าแทน ถุงพลาสติก 2.2) สร้างความร่วมมือระหว่างรัฐ เอกชน และประชาชน 2.3) สนับสนุนศิลปะ พื้นบ้านเยาวชน และผู้สูงอายุ 2.4) พัฒนาอาชีพ และ 2.5) ขยายพื้นที่ตลาด

คำสำคัญ: แนวทางการพัฒนา, ตลาดย้อนยุค, การท่องเที่ยวชุมชน, อำเภอปากพนัง, จังหวัดนครศรีธรรมราช

Abstract

The objectives of this research article aimed to study the following topics: 1) Problems and management of retro market for the community-based tourism in Ban Bang Chanak Community of Pak Phanang Sub-district, Pak Phanang District, Nakhon Si Thammarat Province; and 2) Development guidelines of retro market for the community-based tourism in Ban Bang Chanak Community of Pak Phanang Sub-district, Pak Phanang District, Nakhon Si Thammarat Province. The study used a qualitative research method by analyzing data from documents. The research tool comprised in-depth interviews and focus group discussions. The sample was derived from purposive sampling. The primary key informants consisted of the following individuals: 1) Shop entrepreneurs from dessert shops, restaurants, and beverage shops, totaling 14 persons; and 2) The promoters of the Ban Bang Chanak retro market development that included the Mayor, the Deputy Mayor, Director of the Social Welfare Division, Head of Tourism Services and Publication, Health Care Officers, City Law Enforcement Officers, community leaders, and market tour guides of 8 persons, totaling 22 persons. The data was analyzed using content analysis and a summary of the overall conclusion.

The results of the research showed the following results: Firstly, the problems of management consisted of the following obstacles: 1.1) The market was cramped, crowded, and located on limited space; 1.2) Transporting tourists by cars and boats was not flexible; and 1.3) Parking space was inadequate. Retro marketing management indicated the following periods: 1) The first period, the mangrove forest area was developed to build a market comprising food stands that were built with skillion roofs and decorated with locally sourced materials; 2) The middle period, the market comprised food stands that were built with bamboo and decorated with striped flags; and 3) The present period, the market comprised mobile food stands decorated with colorful umbrellas and high-raised seats. Secondly, the development guidelines of the retro market consisted of the following approaches: 2.1) Conducting a no-littering campaign and using cloth bags instead of plastic bags; 2.2) Cooperation between the state, private sectors, and the citizens; 2.3) Supporting the youth folk arts and the elderly; 2.4) Career development; and 2.5) The expansion of market areas.

Keywords: Development Guideline, Retro market, Community - Based Tourism, Pak Phanang District, Nakhon Si Thammarat Province

บทนำ

การพัฒนาการท่องเที่ยวชุมชนโดยใช้หลักเศรษฐกิจพอเพียง มีรูปแบบการทำงานผ่านภาคีเครือข่ายที่เข้ามาสนับสนุนสร้างรายได้ในชุมชน เนื่องจากการท่องเที่ยวโดยชุมชนไม่ได้มุ่งให้บริการโดยชุมชนอย่างเดียว แต่เป็นการเปิดโอกาสให้คนในชุมชนเป็นเจ้าบ้านที่ดีเพื่อรองรับบุคคลภายนอกชุมชนเข้ามาเรียนรู้ถึง อัตลักษณ์ที่มีเสน่ห์ของชุมชน นอกจากนี้ยังเป็นการกระตุ้นเศรษฐกิจในชุมชนสร้างรายได้ตั้งแต่ระดับครัวเรือนจนไปถึงกลุ่มอาชีพต่าง ๆ ซึ่งเป็นรากฐานเศรษฐกิจของประเทศอีกด้วย (ศิริพร สัจจามันท์, 2561) ปัจจุบันชุมชนตื่นตัวขึ้นและให้ความสำคัญกับการท่องเที่ยวโดยชุมชนมากขึ้น มีกระบวนการคิดวิเคราะห์ วางแผน มีภูมิคุ้มกัน และมีความภาคภูมิใจและหวงแหนในทรัพยากรของตนเอง สืบทอดและรักษาวินัยวัฒนธรรมที่เป็นอัตลักษณ์ของชุมชนภายใต้กระแสการเปลี่ยนแปลงของสังคมโลก หรือโลกาภิวัตน์เพื่อบรรลุเป้าหมายในการใช้การท่องเที่ยวเป็นเครื่องมือในการพัฒนาชุมชนของตนและให้ได้รับประโยชน์จากการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน ซึ่งหากทุกชุมชนเรียนรู้ที่จะดูแลบ้านตัวเองให้ดี ให้นำไปเยือน การท่องเที่ยวของประเทศไทยในระดับ

จังหวัด ระดับภูมิภาค หรือระดับประเทศก็จะมั่นคง มั่งคั่ง และยั่งยืนอย่างแท้จริง รวมถึงการนำเอาวัฒนธรรมมาเป็นจุดขายให้กับการพัฒนาเศรษฐกิจ โดยประเทศไทยมีความเป็นเอกลักษณ์ทางวัฒนธรรมและความหลากหลายของสถานที่ท่องเที่ยว โดยนำรูปแบบของการท่องเที่ยวมาเสริมการพัฒนาเศรษฐกิจให้มีการกระจายรายได้มากขึ้น เน้นการเชิดชูทรัพยากรธรรมชาติ วิถีชีวิตและวัฒนธรรมท้องถิ่น กระตุ้นจิตสำนึกการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม (องค์การบริหารการพัฒนาพื้นที่พิเศษเพื่อการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน (องค์การมหาชน) 2559)

จังหวัดนครศรีธรรมราชเป็นเมืองที่มีประวัติศาสตร์วัฒนธรรมเป็นที่โดดเด่น (อามีเนาะ เซะอูเตต, 2559) โดยมีทรัพยากรการท่องเที่ยวหลากหลายทั้งประวัติศาสตร์ โบราณคดี ศิลปวัฒนธรรม วิถีชีวิต ประเพณี และธรรมชาติที่สวยงาม สามารถนำมาสร้างเป็นมูลค่าทำให้เศรษฐกิจเติบโต และมีรายได้สูง โดยตลาดย้อนยุคบ้านบางฉลาก ได้มีการจัดตั้งขึ้นโดยเทศบาลเมืองปากพั่น เมื่อ พ.ศ. 2558 ถือเป็นการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม ตั้งอยู่สองริมฝั่งคลองบางฉลาก มีการเชื่อมต่อกับแม่น้ำปากพั่น ขนานไปกับลำคลองอีกฝั่งเป็นตลาดที่ติดเลียบกำแพงของเรือนจำปากพั่น อีกฝั่งจะเป็นบ้านที่อยู่อาศัยที่เปิดเป็นร้านขายของต่าง ๆ ตลาดย้อนยุคบ้านบางฉลากจะมีความโดดเด่นในเรื่องของบรรยากาศริมคลองแบบดั้งเดิม พ่อค้าแม่ค้าต่างพากันแต่งกายย้อนยุค บรรยากาศภายในตลาดจะครึกครื้นภาษาชนที่ใส่ชนมจะเป็นเครื่องปั้นดินเผา กระบอกไม้ไผ่ ใบตอง ใบบัว และหมากจาก (เป็นชื่อเรียกของคนในภาคใต้) ซึ่งใช้ใบจากมาสานเป็นที่ใส่ข้าว อาหารมีทั้งควหวาน ในราคาที่ไม่สูง และ “หมี่ผัดปากพั่น” เป็นอาหารท้องถิ่นที่ขึ้นชื่อ จากการที่ตลาดย้อนยุคได้รับความนิยมและเป็นที่รู้จักมากขึ้น จนกระทั่งเทศบาลปากพั่นเล็งเห็นถึงความสำคัญด้านการส่งเสริมและพัฒนาอาชีพ เศรษฐกิจ ศิลปะ วัฒนธรรม ประเพณี ศาสนา และการท่องเที่ยว (สำนักงานเทศบาลเมืองปากพั่น, 2560) จากการจัดการท่องเที่ยวในชุมชนที่ผ่านมายังไม่เป็นที่รู้จักของนักท่องเที่ยว ไม่มีการเชื่อมโยงการท่องเที่ยวจากแหล่งท่องเที่ยวหลัก และยังขาดการสร้างเครือข่ายความรู้ร่วมมือระหว่างชุมชน ภาครัฐ และภาคเอกชน ทำให้ชุมชนไม่สามารถขับเคลื่อนการท่องเที่ยวได้อย่างต่อเนื่อง เนื่องจากขาดการบริหารจัดการคนและทรัพยากร รวมถึงกิจกรรมที่ไม่หลากหลายและน่าสนใจ

จากสภาพปัญหาดังกล่าวผู้วิจัยสนใจที่จะศึกษาเรื่อง ตลาดโบราณ: แนวทางการพัฒนาตลาดย้อนยุคเพื่อการท่องเที่ยวชุมชนบ้านบางฉลาก ตำบลปากพั่น อำเภอปากพั่น จังหวัดนครศรีธรรมราช เพื่อบริหารจัดการศักยภาพตลาดย้อนยุค พัฒนารูปแบบของตลาดย้อนยุคบ้านบางฉลาก โดยเฉพาะในกลุ่มผู้ประกอบการ และสร้างกิจกรรมในตลาดย้อนยุคบ้านบางฉลากให้ตรงกับความต้องการของนักท่องเที่ยว รวมถึงพัฒนารูปร่างท่องเที่ยวในตลาดย้อนยุคอยู่ได้อย่างยั่งยืน สร้างรายได้เพิ่มขึ้นให้กับคนในชุมชนบ้านบางฉลากและพัฒนาเศรษฐกิจของประเทศต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาสภาพปัญหาและการบริหารจัดการของตลาดย้อนยุคเพื่อการท่องเที่ยวชุมชนบ้านบางฉลาก ตำบลปากพนัง อำเภอปากพนัง จังหวัดนครศรีธรรมราช
2. เพื่อศึกษาแนวทางการพัฒนาตลาดย้อนยุคเพื่อการท่องเที่ยวชุมชนบ้านบางฉลาก ตำบลปากพนัง อำเภอปากพนัง จังหวัดนครศรีธรรมราช

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยนี้ใช้วิธีการวิจัยเชิงคุณภาพโดยการวิเคราะห์ข้อมูลจากเอกสาร การสัมภาษณ์เชิงลึก และสนทนากลุ่ม คัดเลือกตัวอย่างแบบเจาะจง ผู้วิจัยได้กำหนดการวิจัยในแต่ละขั้นตอน ดังต่อไปนี้

1. ด้านขอบเขตการวิจัย

1.1 กลุ่มผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (Key Informants) คือ เป็นการสัมภาษณ์เชิงลึกโดยคัดเลือกตัวอย่างแบบเจาะจง ซึ่งเป็นตัวแทนผู้ที่เกี่ยวข้องทั้งทางตรงและทางอ้อมของตลาดย้อนยุคชุมชนบ้านบางฉลาก ตำบลปากพนัง อำเภอปากพนัง จังหวัดนครศรีธรรมราช แบ่งออกเป็น 2 กลุ่ม ประกอบด้วย 1) ผู้ประกอบการร้านค้า ประกอบด้วย ร้านขนมหวาน จำนวน 6 ร้าน ร้านอาหาร จำนวน 6 ร้าน ร้านเครื่องดื่ม จำนวน 2 ร้าน จำนวนทั้งหมด 14 คน และ 2) ผู้ส่งเสริมการพัฒนาตลาดย้อนยุคบ้านบางฉลาก ประกอบด้วย นายกเทศมนตรี รองนายกเทศมนตรี ผู้อำนวยการกองสวัสดิการสังคม หัวหน้าฝ่ายบริการและการเผยแพร่การท่องเที่ยว เจ้าหน้าที่สาธารณสุข เจ้าหน้าที่เทศกิจ ประธานชุมชน และผู้นำเที่ยวตลาด จำนวน 8 คน จำนวนทั้งสิ้น 22 คน โดยมีเกณฑ์ในการคัดเลือกคือ เป็นผู้ที่มีความรู้ ความเข้าใจเป็นอย่างดีเกี่ยวกับตลาดย้อนยุคชุมชนบ้านบางฉลาก มีวุฒิการศึกษาในระดับปริญญาตรีขึ้นไป และมีประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน 5 ปีขึ้นไป

1.2 เนื้อหา ได้แก่ ตลาดย้อนยุคชุมชนบ้านบางฉลาก การจัดการท่องเที่ยวโดยชุมชน ธุรกิจการท่องเที่ยว และแนวทางการพัฒนาศักยภาพการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน

2. ด้านเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ ใช้แบบสัมภาษณ์เชิงลึกซึ่งให้ผู้เชี่ยวชาญด้านการจัดการท่องเที่ยวโดยชุมชน ด้านภาษา และวิจัย จำนวน 5 ท่าน ตรวจสอบความถูกต้องและครอบคลุมเนื้อหา แล้วนำไปหาค่าความเที่ยงตรงโดยการหาค่าดัชนีความสอดคล้อง IOC ได้เท่ากับ 0.67 - 1.00 (บุญชม ศรีสะอาด, 2556) ได้ค่าความเชื่อมั่นสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค (Cronbach, L. J., 1990) ได้ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.90 ซึ่งผ่านเกณฑ์ที่กำหนดถือว่า แบบสัมภาษณ์มีคุณภาพนำไปใช้ได้ (สุชาติ ประสิทธิ์รัฐสินธุ์, 2546) และจัดทำแบบสัมภาษณ์ฉบับสมบูรณ์ แบ่งออกเป็น 2 ตอน คือ 1) ศึกษาข้อมูล

พื้นฐาน 2) สภาพปัญหาและการบริหารจัดการของตลาดย้อนยุคเพื่อการท่องเที่ยวชุมชนบ้านบางฉลาก และ 3) แนวทางการพัฒนาตลาดย้อนยุคเพื่อการท่องเที่ยวชุมชนบ้านบางฉลาก

3. ด้านการเก็บรวบรวมข้อมูล คือ ผู้วิจัยเก็บแบบสัมภาษณ์ด้วยตนเอง โดยแบ่งวิธีการเก็บรวบรวมข้อมูลออกเป็น 3 ระยะ ได้แก่ ระยะที่ 1 การศึกษาข้อมูลพื้นฐาน ระยะที่ 2 สภาพปัญหาและการบริหารจัดการของตลาดย้อนยุคเพื่อการท่องเที่ยวชุมชนบ้านบางฉลาก (การสัมภาษณ์เชิงลึก) และระยะที่ 3 แนวทางการพัฒนาตลาดย้อนยุคเพื่อการท่องเที่ยวชุมชนบ้านบางฉลาก (การสัมภาษณ์เชิงลึก) และสรุปโดยใช้การสนทนากลุ่ม (Focus Group) โดยการตรวจสอบสามเส้า (Triangulation) เป็นการเปรียบจากมุมมองหลาย ๆ ด้านเพื่อตรวจสอบความถูกต้องของข้อมูล

4. ด้านการวิเคราะห์ข้อมูล คือ วิเคราะห์ข้อมูลเชิงเนื้อหา (Content Analysis) และสรุปเป็นภาพรวม

ผลการวิจัย

การศึกษาสภาพปัญหาและการบริหารจัดการของตลาดย้อนยุคเพื่อการท่องเที่ยวชุมชนบ้านบางฉลาก ตำบลปากพั่น อำเภอปากพั่น จังหวัดนครศรีธรรมราช พบว่า

1. สภาพปัญหาการบริหารจัดการของตลาดย้อนยุคเพื่อการท่องเที่ยวชุมชนบ้านบางฉลาก ได้แก่

1.1 ด้านพื้นที่แหล่งท่องเที่ยว คือ พื้นที่ตลาดย้อนยุคมีสภาพคับแคบและแออัดทำให้การรองรับนักท่องเที่ยวได้จำนวนมากไม่เพียงพอ ส่งผลให้มีการจำกัดจำนวนนักท่องเที่ยว

1.2 ด้านการอำนวยความสะดวก คือ ที่นั่งกินอาหารนั่งท่องเที่ยวไม่เพียงพอ และลานจอดรถไม่เพียงพอ สภาพตลาดไม่สะดวกกับนักท่องเที่ยวและการเดินจับจ่ายสินค้า

1.3 ด้านการบริการท่องเที่ยว คือ การให้บริการความสะดวกสบายแก่นักท่องเที่ยวยังไม่เพียงพอ เนื่องจากผู้ประกอบการโดยสารถยังไม่เพียงพอทั้งจำนวนกับนักท่องเที่ยวที่เข้ามาเที่ยวในตลาดย้อนยุคบ้านบางฉลาก

2. การบริหารจัดการของตลาดย้อนยุคเพื่อการท่องเที่ยวชุมชนบ้านบางฉลาก ได้แก่

2.1 ยุคก่อตั้งตลาดย้อนยุคบ้านบางฉลากคือ ยุคแรกปี พ.ศ. 2558 ในยุคนั้นทางเทศบาลเมืองปากพั่นได้มีการปรับเปลี่ยนป่าชายเลนที่รกร้างว่างเปล่ามาเป็นตลาดย้อนยุคบ้านบางฉลาก เพื่อให้คนในชุมชนได้นำสินค้าที่มีอยู่ในชุมชนมาวางจำหน่าย ด้านการจัดการซุ้มขายของจะมีการจัดซุ้มขายของให้แม่ค้าในรูปแบบซุ้มเพิงหมาแหงน ด้าน

การตกแต่งตลาดและการแต่งกายของแม่ค้า เน้นให้แม่ค้าแต่งกายด้วยเสื้อแม่ไก่กับผ้าโจงกระเบน และมีการตกแต่งตลาดด้วยวัสดุที่อยู่ในธรรมชาติ เช่น หมวกเปี้ยว หมากจาก เน้นการใช้บรรจุภัณฑ์ที่เป็นธรรมชาติ เช่น ใบตอง ใบบัว ใบจาก กระบอกละไผ่ กะลา เป็นต้น และในช่วงแรกนั้นทางเทศบาลเมืองปากพองได้มีการจัดทำแคร่ไม้ไผ่ไว้สำหรับนักท่องเที่ยวที่มีจับจ่ายซื้ออาหารในตลาดและเดินจนเหนื่อยแล้ว ก็จะมีแคร่ไว้ให้นักท่องเที่ยวได้นั่งรับประทานอาหาร และนั่งพักผ่อน ดังภาพที่ 1

ภาพที่ 1 ยุคก่อตั้งตลาดย้อนยุค

2.2 ยุคการปรับเปลี่ยนภูมิทัศน์คือ ปี พ.ศ. 2560 - 2561 นี้จะไม่มีการปรับเปลี่ยนสภาพพื้นที่มากนักเพียงแต่การจัดระเบียบแม่ค้าให้เป็นระเบียบมากขึ้น มีเจ้าหน้าที่เทศกิจเข้ามาดูแลความเป็นระเบียบเรียบร้อย และเน้นการดูแลเรื่องความสะอาดของตลาด สำหรับการพัฒนาตลาดย้อนยุคได้มีการปรับเปลี่ยน และปรับปรุงใหม่ทั้งระบบ ในโครงสร้างของตลาดย้อนยุคระบบบรรยากาศบริเวณฝั่งคลอง ชุมจะเป็นชุมไม้ไผ่แทนชุมเพิงหมาแหงน ตกแต่งด้วยธงริ้ว แต่งกายด้วยเสื้อลูกไม้ โจงกระเบน มีที่นั่งปูเสื่อ มีโต๊ะไม้ตรงกลาง เนื่องด้วยยุคกลางนี้ตลาดเปิดมาได้ประมาณ 2 ปีแล้ว เริ่มมีทำให้แคร่ ที่มีไว้ให้นักท่องเที่ยวได้นั่งทานอาหารนั้น มีการผูกพัน เนื่องจากเจอแดด เจอฝน ก็จะมีมอดมาไซ จึงได้มีการปรับเปลี่ยนที่นั่งในตลาดจากแคร่ไม้ไผ่เป็น ปูเสื่อให้นั่ง แล้วมีโต๊ะไม้ไผ่วางตรงกลางเพื่อให้ให้นักท่องเที่ยวได้วางของ ดังภาพที่ 2

ภาพที่ 2 ยุคการปรับเปลี่ยนภูมิทัศน์

2.3 ยุคถนนคนเดินตลาดซุ่มชั่วคราวคือ เรือนจำการปากพนังได้มีการขอความอนุเคราะห์ให้เทศบาลปากพนัง ให้มีการย้ายตลาดในส่วนที่อยู่หน้าเรือนจำปากพนังมาอยู่ในหน้าวัดนันทาราม เพื่อป้องกันความไม่ปลอดภัยภายในเรือนจำ การปรับเปลี่ยนซุ่มขายของถึงจะดูว่าไม่ค่อยจะเป็นการย้อนยุคเท่าที่ควร แต่จะเน้นให้มาความทนทานมากขึ้น ซึ่งมีการพัฒนามาเรื่อย ๆ จากยุคแรกถึงยุคปัจจุบันจากซุ่มเพิงหมาแหงน มาเป็นซุ่มไม้ไผ่แยกเป็นหลัง ปัจจุบันนี้มาเป็นโครงเหล็ก มุงด้วยผ้าใบ ซุ่มขายของจะสามารถเคลื่อนย้ายได้ และทางเทศบาลปากพนังต้องการสร้างจุดเด่นให้กับตลาด เลยมีการตกแต่งด้วยร่มหลากสี และเพื่อให้เกิดความโดดเด่นมากขึ้น และได้มีการปรับให้แม่ค้าที่มาจำหน่ายสินค้าในตลาดแต่งกายด้วยเสื้อลายดอกย้อนยุค 90 ด้วย อีกทั้งยังมีการปรับเปลี่ยนพื้นที่นั่งในตลาด โดยมีวิวัฒนาการด้านการจัด ที่นั่ง ซึ่งยุคแรกเป็นแคร่ไม้ไผ่ก่อน แล้วพอแคร่ไม้ไผ่ชำรุด มีการเปลี่ยนมาเป็นการนั่งปูเสื่อ ดังภาพที่ 3

ภาพที่ 3 ยุคถนนคนเดินตลาดซุ่มชั่วคราว

สอดคล้องกับผู้ให้ข้อมูลว่า “ปัญหาพื้นที่ตลาดย้อนยุคมีสภาพคับแคบและแออัด ด้วยสภาพพื้นที่เป็นมาแต่เดิมเป็นบ้านคนจึงไม่สามารถขยายพื้นที่ได้” (ร้านขายอาหารที่ 1, 2564)

“เดิมที่ตลาดมีภูมิทัศน์ที่ดี มีบรรยากาศดีด้วยสองฝั่งคลอง ชุมทำด้วยไม้ไม่มีการ ตกแต่งด้วยธงริ้ว แม้ค่านิยมแต่งกายด้วยเสื้อลูกไม้ถุงโจงกระเบน มีเสื้อไว้ปูนั่งทาน” (ร้าน ขายน้ำดื่มที่ 1, 2564)

“ด้วยพื้นที่ที่มีจำนวนจำกัดทำให้มีพื้นที่สำหรับจอดรถไม่เพียงพอต่อจำนวน นักท่องเที่ยว รวมถึงสภาพของตลาดไม่สะดวกกับนักท่องเที่ยวในการเดินจับจ่ายซื้อสินค้า” (ผู้นำเที่ยวตลาดคนที่ 1, 2564)

“ปัจจุบันนี้มีการปรับปรุงแบบการท่องเที่ยวให้น่าสนใจโดยนั่งแบบห้อยขาลงคลอง เพื่อให้สอดคล้องและตรงกับความต้องการของนักท่องเที่ยวมากขึ้น ทำให้นักท่องเที่ยวพึง พอใจกับที่นี่ยิ่งเป็นอย่างมาก” (นายกเทศมนตรีเมืองปากพอง, 2564)

และ“เทศบาลปากพองมีการสร้างแผนกลยุทธ์ทางการตลาดโดยตกแต่งด้วยร่ม หลากสี และ และขอความร่วมมือจากแม่ค้าที่มาจำหน่ายสินค้าในตลาดให้แต่งกายด้วยเสื้อ ลายดอกย้อนยุค 90 เป็นการเพิ่มเสน่ห์ให้ตลาดมากขึ้น” (รองนายกเทศมนตรีเมืองปาก พอง, 2564)

การศึกษาแนวทางการพัฒนาตลาดย้อนยุคเพื่อการท่องเที่ยวชุมชนบ้าน บางฉลาก ตำบลปากพอง อำเภอปากพอง จังหวัดนครศรีธรรมราช พบว่า จากการ สัมภาษณ์และสนทนากลุ่มสรุปได้ ดังนี้

1. การอนุรักษ์ทรัพยากร คือ การปลูกป่าชายเลนเพิ่มเติมช่วยกันฟื้นฟูธรรมชาติ การ ใช้วัสดุธรรมชาติ เช่น ใบตอง กระบอกไม้ไผ่แทนบรรจุภัณฑ์แบบพลาสติก รวมทั้งมีการ ประชุมร่วมกันในการอนุรักษ์การจัดการจัดหาบรรจุภัณฑ์ที่ย่อยสลายได้มาใช้ในตลาดย้อนยุค

2. การมีจิตสำนึกในการท่องเที่ยวตลาดย้อนยุคคือ มีการประชาสัมพันธ์เรื่องการ ทิ้งขยะ อนุรักษ์การใช้ถุงผ้า แทนการใช้ถุงพลาสติก ทิ้งในถังที่วางไว้ มีการรณรงค์ให้ขยะ นำกลับบ้านตลอดจนการนำจิตอาสาเข้าช่วยกันเก็บขยะบริเวณตลาดย้อนยุค

3. การมีส่วนร่วมของตลาดย้อนยุคคือ หน่วยงานภาครัฐ เอกชน และประชาชนใน ท้องถิ่น มีส่วนร่วมในการร่วมกันออกข้อระเบียบ ข้อกำหนด เพื่อเป็นมาตรการทางสังคม ในการควบคุมกำกับดูแล มีการจัดวางถังขยะไว้แล้ว นักท่องเที่ยวต้องมีส่วนร่วมในการคัด แยกขยะก่อนทิ้งลงถังให้ตรงตามประเภทของขยะนักท่องเที่ยวไม่ควรทิ้งเศษอาหารลงในลำ คลอง และแม่ค้าทุกคนต้องไม่ใช้ถุงพลาสติกโดยเด็ดขาด

4. การส่งเสริม ศิลปะ วัฒนธรรมคือ เทศบาลเมืองปากพนัง จะมีการปรับเปลี่ยน การแสดงศิลปะพื้นบ้านในทุก ๆ อาทิตย์ เพื่อไม่ให้ซ้ำกันและไม่น่าเบื่อกับผู้เข้าชมมีการ แสดงมโนราห์เด็กที่มาจากลูกหลานในชุมชนบางฉางจะมีหนังตะลุงเด็กมาแสดงในพื้นที่ ตลาดน้ำ เป็นที่ให้ความสนใจเป็นอย่างมากและยังสร้างรายได้แก่เด็กและผู้สูงอายุในชุมชน โดยมาสลับสับเปลี่ยนกันมาร้องเพลงบอกให้นักเที่ยวได้รับชมกันเป็นประจำ

5. การพัฒนาอาชีพ มีการสอนให้ทำมาจากให้กับผู้ที่สนใจ หารายได้เสริม เมื่อก่อนการทำหมวกเปียจะเป็นการใช้กันในชุมชนเท่านั้น แต่ปัจจุบันนี้มีการทำจำหน่าย และเป็นที่ยอมรับของนักท่องเที่ยวอย่างแพร่หลาย และคนในชุมชนเมื่อก่อนมีอาชีพทำการ ประมงอย่างเดียว แต่เมื่อมีตลาดย้อนยุคนี้ขึ้นมาทำให้ แม่บ้านที่ว่างงานมีการทำกะปิ ทำ มั่นกุ่มมาจำหน่าย และในปัจจุบันนี้นำมาจากมาดัดแปลงเป็นพวงกุญแจจิ๋วมาจำหน่าย สร้างรายได้เป็นอย่างดีที่น่าพอใจแก่คนในชุมชน

6. การขยายพื้นที่การที่มีนักท่องเที่ยวเข้ามามากขึ้น และมีจำนวนแม่ค้าเพิ่มมาก ขึ้น ทำให้ทางเทศบาลเมืองปากพนังจำเป็นต้องหามาตรการในการขยายพื้นที่ ซึ่งต้องม การประชุมวางแผนกันทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง เช่น เทศบาลเมืองปากพนัง แม่ค้า และคนใน ชุมชน จากเดิมพื้นที่ตลาดหน้าเรือนจำปากพนัง และได้ข้อสรุป คือ ขยายไปยังหน้าวัดนันทาราม เพื่อให้มีพื้นที่มากขึ้น

อภิปรายผล

จากการศึกษาสภาพปัญหาและการบริหารจัดการของตลาดย้อนยุคเพื่อการ ท่องเที่ยวชุมชนบ้านบางฉาง ตำบลปากพนัง อำเภอปากพนัง จังหวัดนครศรีธรรมราช จากสภาพปัญหาการบริหารจัดการของตลาดย้อนยุค พบว่า ปัญหาด้านพื้นที่แหล่ง ท่องเที่ยวโดยพื้นที่แหล่งท่องเที่ยว พื้นที่ตลาดย้อนยุคมีสภาพคับแคบและแออัดทำให้การ รongรับนักท่องเที่ยวจำนวนมากไม่เพียงพอ ปัญหาด้านการบริการท่องเที่ยว การให้บริการ นักท่องเที่ยวในการรถโดยสารยังไม่เพียงพอกับจำนวนกับนักท่องเที่ยวที่เข้ามาเที่ยวใน ตลาดย้อนยุคบ้านบางฉาง และปัญหาการอำนวยความสะดวก มีบริเวณที่นั่งกินอาหารไม่ เพียงพอ และลานจอดรถไม่เพียงพอ และการบริหารจัดการของตลาดย้อนยุคเพื่อการท่องเที่ยว ชุมชนบ้านบางฉาง สามารถแบ่งออกเป็น 3 ยุค ได้แก่ 1) ยุคเริ่มก่อตั้งตลาด ปีพ.ศ. 2558 ในยุคแรกนั้นทางเทศบาลเมืองปากพนังได้มีการปรับเปลี่ยนป่าชายเลนที่รกร้างว่างเปล่ามา เป็นตลาดย้อนยุคบ้านบางฉาง เพื่อให้คนในชุมชนได้นำสินค้าที่มีอยู่ในชุมชนมาวาง จำหน่าย และมีการตกแต่งตลาดด้วยวัสดุที่อยู่ในธรรมชาติ 2) ยุคปรับเปลี่ยนภูมิทัศน์ ปีพ.ศ. 2560 - 2561 ยุคนี้ยังไม่มีมีการปรับเปลี่ยนสภาพพื้นที่มากนัก แต่เริ่มมีการจัด ระเบียบแม่ค้าให้เป็นระเบียบมากขึ้น มีเจ้าหน้าที่เทศกิจเข้ามาดูแลความเป็นระเบียบ

เรียบง่าย และเน้นการดูแลเรื่องความสะอาดของตลาด สำหรับการพัฒนาตลาดย้อนยุคได้มีการปรับเปลี่ยน และปรับปรุงใหม่ทั้งระบบในโครงสร้างของตลาดย้อนยุคระบบบรรยากาศบริเวณฝั่งคลอง ชุมจะเป็นชุมชนไม้ไผ่แทนชุมชนเพิงหมาแหงน ตกแต่งด้วยธงริ้วแดงขาวด้วยเสื้อลูกไม้ โจงกระเบน มีที่นั่งปูเสื่อ มีโต๊ะไม้ตรงกลาง และ 3) ยุคถนนคนเดินตลาดชุมชนควรว ยุคนี้เทศบาลปากพนังให้มีการย้ายตลาดในส่วนที่อยู่หน้าเรือนจำปากพนังมาอยู่ในหน้าวัดนันทาราม เพื่อป้องกันความไม่ปลอดภัยภายในเรือนจำ ปัจจุบันนี้มาเป็นโครงเหล็ก มุงด้วยผ้าใบ ชุมชายของจะสามารถเคลื่อนย้ายได้ และทางเทศบาลปากพนังต้องการสร้างจุดเด่นให้กับตลาด มีการตกแต่งด้วยร่มหลากสี และเพื่อให้เกิดความโดดเด่นมากขึ้น และให้แม่ค้าที่มาจำหน่ายสินค้าในตลาด แต่งกายด้วยเสื้อลายดอกย้อนยุค 90 ดังที่อาชีวะห์ โตะลู ได้กล่าวว่าเทศบาลเมืองปากพนังได้พบถึงปัญหา และอุปสรรคในตลาดย้อนยุคบ้านบางฉางกว่า ปัญหาที่จอดรถ และรถรับส่งนักท่องเที่ยวไม่เพียงพอ และนักท่องเที่ยวต้องใช้เรือข้ามฟากแทนรถยนต์ (อาชีวะห์ โตะลู, 2559) และ ลัดดาวรรณ อาตมาตกร กล่าวไว้ในแผนงานเทศบาลเมืองปากพนังถึงปัญหา และอุปสรรคที่พบในตลาดย้อนยุคบ้านบางฉางว่า ทางเดินภายในตลาดค่อนข้างคับแคบ เนื่องจากตลาดเปิดแค่วันอาทิตย์ ทำให้มีผู้คนเดินทางมาที่ตลาดเยอะมาก จึงทำให้การเดินเลือกจับจ่ายซื้อของเกิดความไม่สะดวก เพราะทางเดินที่คับแคบและไม่สามารถทำการขยายทางเดินของตลาดได้ จึงเกิดปัญหาการเดินเบียดเสียดกันไปมา และเดินชนกันอยู่บ่อย ๆ (ลัดดาวรรณ อาตมาตกร, 2560)

จากการศึกษาแนวทางการพัฒนาตลาดย้อนยุคเพื่อการท่องเที่ยวชุมชนบ้านบางฉาง ตำบลปากพนัง อำเภอปากพนัง จังหวัดนครศรีธรรมราช สรุปได้ว่า 1) มีการอนุรักษ์ทรัพยากรโดยการปลูกป่าชายเลนฟื้นฟูธรรมชาติ และมีการส่งเสริมให้คนในชุมชนผลิตสินค้าผลิตภัณฑ์ที่ทำจากวัตถุดิบที่มีอยู่ในชุมชน รวมถึงการใช้วัสดุธรรมชาติเป็นบรรจุภัณฑ์ที่ย่อยสลายได้มาใช้ในตลาดย้อนยุค 2) การมีจิตสำนึกในการท่องเที่ยว ตลาดย้อนยุคบ้านบางฉางมีการประชาสัมพันธ์เรื่องการทิ้งขยะ รณรงค์การใช้ถุงผ้า แทนการใช้ถุงพลาสติก ทิ้งในถังที่วางไว้ มีการรณรงค์ให้ขยะนำกลับบ้าน ตลอดจนการนำจิตอาสาเข้าช่วยกันเก็บขยะ 3) การสร้างการมีส่วนร่วม การขอความร่วมมือจากหน่วยงานภาครัฐ เอกชน และประชาชนในท้องถิ่น ในการร่วมกันออกข้อระเบียบ ข้อกำหนด เพื่อเป็นมาตรการทางสังคม ในการควบคุมกำกับดูแล มีการจัดวางถังขยะในการคัดแยกขยะก่อนทิ้งลงถัง 4) การส่งเสริม ศิลปะ วัฒนธรรม มีการการแสดงศิลปะพื้นบ้านในทุก ๆ อาทิตย์ เพื่อสร้างรายได้แก่เด็กและผู้สูงอายุในชุมชน 5) แนวทางการพัฒนาอาชีพ มีการสอนให้ทำหมาจากให้กับผู้ที่สนใจ เพื่อหารายได้เสริม และมีการทำกะปี มั่นกุ่มมาจำหน่าย และ 6) แนวทางการขยายพื้นที่ คือ ย้ายตลาดไปยังหน้าวัดนันทาราม เพื่อให้มีพื้นที่มากขึ้น ดังเช่น

จิรวรรณ บุญพิศาล ได้กล่าวถึง เทศบัญญัติเทศบาลเมืองปากพองว่า ผู้ประกอบการร้านค้าจะต้องให้มีภาชนะรองรับขยะทุกร้าน และนำไปทิ้ง ณ จุดรวมที่เทศบาลกำหนด และยินยอมให้ลูกค้าฝากทิ้งขยะทุกกรณี (จิรวรรณ บุญพิศาล, 2562) และปราณี ต้นประยูรกล่าวว่า ตลาดเก่าส่วนใหญ่มีจุดเด่นในด้านสถาปัตยกรรมที่เป็นเอกลักษณ์ และความเชื่อประเพณี ทำให้เกิดการบูรณาการตลาดเก่าที่เป็นจุดเด่นสร้างความโยเยหาอดีตให้เกิดขึ้นกับนักท่องเที่ยวตัดสินใจเข้ามาท่องเที่ยวในตลาดเก่าดังกล่าว ในขณะที่ตลาดย้อนยุคที่สร้างขึ้นใหม่นั้นพบว่า ทศนคติของนักท่องเที่ยวเห็นว่า ตลาดย้อนยุคที่สร้างขึ้นใหม่จะเป็นตลาดที่สร้างความเก่าขึ้นมา เลียนแบบความดั้งเดิม ซึ่งเกิดจากแรงผลักดันด้านค่านิยม (แฟชั่น) กระแสโยเยหาอดีตของนักท่องเที่ยว ทั้งในด้านสถาปัตยกรรม กิจกรรม อาหาร สินค้า และบริการ เพื่อให้เกิดสิ่งแปลกใหม่ในการท่องเที่ยว แสดงให้เห็นว่าทศนคติที่เกิดขึ้นของนักท่องเที่ยวในการตัดสินใจเลือกท่องเที่ยวในตลาดย้อนยุค เป็นการท่องเที่ยวเพื่อตอบสนองอารมณ์และความรู้สึก นอกจากนี้ ปัจจัยที่ส่งผลต่อการตัดสินใจท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยวในตลาดย้อนยุคในประเทศไทย ตลาดย้อนยุคแบบดั้งเดิมปัจจัยด้านทศนคติที่มีต่อตลาดย้อนยุคและด้านวัฒนธรรม ขนบธรรมเนียม ประเพณี ส่งผลต่อการตัดสินใจเลือกท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยวในตลาดย้อนยุค ส่วนตลาดที่สร้างขึ้นใหม่ ปัจจัยด้านค่านิยม (แฟชั่น) เช่น กระแสการท่องเที่ยวแบบย้อนยุค กระแสจากสื่อออนไลน์ ส่งผลต่อการตัดสินใจเข้ามาท่องเที่ยวในตลาดย้อนยุคของนักท่องเที่ยว โดยเฉพาะการเข้ามาท่องเที่ยวเพื่อถ่ายภาพเก็บความทรงจำ (ปราณี ต้นประยูร, 2557)

องค์ความรู้ใหม่

แนวทางการพัฒนาตลาดย้อนยุคเพื่อการท่องเที่ยวชุมชนจำเป็นต้องระบุเอกลักษณ์ย้อนยุคของชุมชน สืบราชประวัติศาสตร์ วัฒนธรรม และสถาปัตยกรรมของชุมชนเพื่อระบุองค์ประกอบที่โดดเด่นและมีเอกลักษณ์เฉพาะตัว สร้างบรรยากาศย้อนยุค ปรับปรุงอาคารและถนนหนทางให้มีลักษณะย้อนยุค ตกแต่งด้วยของโบราณและเครื่องแต่งกายแบบดั้งเดิม จัดกิจกรรมย้อนยุค จัดงานเทศกาลและกิจกรรมที่เน้นการแสดงวัฒนธรรมและวิถีชีวิตในอดีต เช่น การแสดงดนตรี การละเล่นพื้นบ้าน และการสาธิตงานฝีมือ พัฒนาผลิตภัณฑ์และบริการย้อนยุค สร้างสรรค์ผลิตภัณฑ์และบริการที่สอดคล้องกับธีมย้อนยุค เช่น อาหารแบบดั้งเดิม ที่พักแบบโฮมสเตย์ และทัวร์นำเที่ยวสถานที่ทางประวัติศาสตร์ สร้างความร่วมมือกับธุรกิจท้องถิ่น และ จัดการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน ดำเนินการท่องเที่ยวอย่างมีความรับผิดชอบต่อค่านึงถึงผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมและชุมชน ตามภาพที่ 4

ภาพที่ 4 แนวทางการพัฒนาตลาดย้อนยุคเพื่อการท่องเที่ยวชุมชน

สรุป/ข้อเสนอแนะ

สภาพปัญหาและการบริหารจัดการของตลาดย้อนยุคเพื่อการท่องเที่ยวชุมชนบ้านบางฉลาก ตำบลปากพนัง อำเภอปากพนัง จังหวัดนครศรีธรรมราช ได้แก่ ปัญหาด้านพื้นที่แหล่งท่องเที่ยวที่มีสภาพคับแคบและแออัด ปัญหาด้านการบริการท่องเที่ยวที่มีการให้บริการนักท่องเที่ยวในการรถโดยสารยังไม่เพียงพอ และปัญหาการอำนวยความสะดวกบริเวณที่นั่งกินอาหารไม่เพียงพอ และลานจอดรถไม่เพียงพอ ในส่วนของการบริหารจัดการของตลาดย้อนยุคเพื่อการท่องเที่ยวชุมชนบ้านบางฉลาก แบ่งออกเป็น 3 ยุค ได้แก่ 1) ยุคเริ่มก่อตั้งตลาด ปี พ.ศ. 2558 ในยุคแรกนั้นทางเทศบาลเมืองปากพนังได้มีการปรับเปลี่ยนป่าชายเลนที่รกร้างว่างเปล่ามาเป็นตลาดย้อนยุคบ้านบางฉลาก 2) ยุคปรับเปลี่ยนภูมิทัศน์ ปีพ.ศ. 2560 - 2561 ยุคนี้ยังไม่มีมีการปรับเปลี่ยนสภาพพื้นที่มากนัก แต่เริ่มมีการจัดระเบียบแม่ค้าให้เป็นระเบียบมากขึ้น และ 3) ยุคถนนคนเดินตลาดชุมชนชั่วคราว มีการย้ายตลาดมาอยู่ที่หน้าวัดนันทาราม เพื่อป้องกันความปลอดภัยภายในเรือนจำ แนวทางการพัฒนาตลาดย้อนยุคเพื่อการท่องเที่ยวชุมชนบ้านบางฉลาก ตำบลปากพนัง อำเภอปากพนัง จังหวัดนครศรีธรรมราช ได้แก่ 1) การค้าขายผลิตภัณฑ์ในชุมชน 2) การมีจิตสำนึกในการท่องเที่ยว 3) การสร้างการมีส่วนร่วม 4) การส่งเสริม ศิลปะ วัฒนธรรม 5) แนวทางการพัฒนาอาชีพ และ 6) การขยายพื้นที่ตลาดย้อนยุคไปยังหน้าวัดนันทาราม ข้อเสนอแนะต่อชุมชน ได้แก่ 1) ควรมีผลิตภัณฑ์เกี่ยวกับชุมชนได้นำผลิตภัณฑ์ที่ผลิตขึ้นมาจำหน่ายในตลาดย้อนยุค 2) ควรให้ความรู้ในการรักษาทรัพยากรทางน้ำที่มีอยู่ในตลาดย้อนยุค เพื่อให้คงอยู่ในสภาพที่สวยงามเช่นเดิม และ 3) ควรมีการปรับปรุงพื้นที่ในตลาดให้มีความสะดวก

ในการเดินจับจ่ายสินค้ามากขึ้นรวมทั้งเพิ่มที่นั่งรับประทานอาหารให้มากกว่านี้ และ ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป ได้แก่ 1) ควรศึกษาแนวทางการบริการนักท่องเที่ยว กรณีศึกษา ตลาดย้อนยุคบ้านบางฉลาก ตำบลปากพนัง อำเภอปากพนัง จังหวัดนครศรีธรรมราช และ 2) ควรศึกษาการสร้างจิตสำนึกต่อสถานที่ท่องเที่ยว กรณีศึกษา ตลาดย้อนยุคบ้านบางฉลาก ตำบลปากพนัง อำเภอปากพนัง จังหวัดนครศรีธรรมราช

เอกสารอ้างอิง

- จิรวัดน์ บุญพิศาล. (2562). ตลาดบ่อนไก่: แนวทางการจัดการตลาดบ่อนไก่โดยการมีส่วนร่วมของ ชุมชนและท้องถิ่น กรณีศึกษาชุมชนตลาดบ่อนไก่ ตำบลอ่าวพะยูน อำเภอปากพะยูน จังหวัดพัทลุง. ใน การประชุมวิชาการนำเสนอผลงานวิจัย “นักคิด นักสร้างสรรค์ พัฒนานวัตกรรมสู่สังคม”. มหาวิทยาลัยราชภัฏนครศรีธรรมราช.
- นายกเทศมนตรีเมืองปากพนัง. (26 มกราคม 2564). บริบทที่พบเห็นในตลาดโบราณ (ตลาดย้อนยุคบ้านบางฉลาก). (จุฑารัตน์ สุดคง และคณะ, ผู้สัมภาษณ์)
- บุญชม ศรีสะอาด. (2556). วิธีการทางสถิติสำหรับการวิจัย เล่ม 2. กรุงเทพมหานคร: สุวีริยาการพิมพ์.
- ปราณี ต้นประยูร. (2557). การศึกษาการบริหารจัดการด้านการท่องเที่ยวและรูปแบบการบริหารจัดการการท่องเที่ยวอย่างเป็นธรรม โดยการมีส่วนร่วมของชุมชน กรณีตลาดโบราณลาดชะโดอำเภอผักไห่ จังหวัดพระนครศรีอยุธยา. ใน รายงานการวิจัย. มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา.
- ผู้นำเที่ยวตลาดคนที่ 1. (25 มกราคม 2564). ปัญหาที่พบเห็นของตลาดโบราณ (ตลาดย้อนยุคบ้านบางฉลาก). (จุฑารัตน์ สุดคง และคณะ, ผู้สัมภาษณ์)
- รองนายกเทศมนตรีเมืองปากพนัง. (28 มกราคม 2564). การพัฒนาตลาดโบราณ (ตลาดย้อนยุคบ้านบางฉลาก). (จุฑารัตน์ สุดคง และคณะ, ผู้สัมภาษณ์)
- ร้านขายน้ำดื่มที่ 1. (26 มกราคม 2564). บริบทที่พบเห็นในตลาดโบราณ (ตลาดย้อนยุคบ้านบางฉลาก). (จุฑารัตน์ สุดคง และคณะ, ผู้สัมภาษณ์)
- ร้านขายอาหารที่ 1. (25 มกราคม 2564). ปัญหาที่พบเห็นของตลาดโบราณ (ตลาดย้อนยุคบ้านบางฉลาก). (จุฑารัตน์ สุดคง และคณะ, ผู้สัมภาษณ์)
- ลัดดาวรรณ อาตมาตร. (2560). ตลาดช้อย: การจัดการตลาดในชุมชนเพื่อเสริมสร้างเศรษฐกิจ ชุมชนพึ่งตนเอง กรณีศึกษา ชุมชนตลาดช้อย ตำบลนาทราย อำเภอเมือง จังหวัดนครศรีธรรมราช. ใน สารนิพนธ์ศิลปศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาการพัฒนาชุมชน. มหาวิทยาลัยราชภัฏนครศรีธรรมราช.

- ศิริพร สัจจนันท์. (2561). การสำรวจสถานะเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนในบริบทประเทศไทยและ ทางเลือกมาตรการทางเศรษฐศาสตร์ สังคม และกฎหมาย เป้าหมายที่ 1 ขจัดความยากจน. กรุงเทพมหานคร: สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย (สกว.).
- สำนักงานเทศบาลเมืองปากพอง. (2560). ข้อมูลทั่วไป. นครศรีธรรมราช: สำนักงานเทศบาลเมืองปากพอง.
- สุชาติ ประสิทธิ์รัฐสินธุ์. (2546). ระเบียบวิธีการวิจัยทางสังคมศาสตร์. กรุงเทพมหานคร: บริษัทเฟื่องฟ้า พรินติ้ง.
- องค์การบริหารการพัฒนาพื้นที่พิเศษเพื่อการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน (องค์การมหาชน). (2559). การท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน. กรุงเทพมหานคร: องค์การบริหารการพัฒนาพื้นที่พิเศษเพื่อการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน (องค์การมหาชน).
- อาชีวะหิ์ โต๊ะลู. (2559). ตลาดบ้านเขมาห้าย: การจัดการตลาดในชุมชนเพื่อเสริมสร้างเศรษฐกิจ ชุมชนพึ่งตนเอง กรณีศึกษา ชุมชนบ้านหน้าเขมาห้าย หมู่ที่ 4 ตำบลท่าจั่ว อำเภอมะนัง จังหวัดนครศรีธรรมราช. ใน สารนิพนธ์ศิลปศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาการพัฒนาชุมชน. มหาวิทยาลัยราชภัฏนครศรีธรรมราช.
- อามีนะ เซอูเต. (2559). ตลาดหลังดาว: การจัดการตลาดในชุมชนเมืองเพื่อเสริมสร้างเศรษฐกิจชุมชนพึ่งตนเอง กรณีศึกษา ชุมชนหลังดาว ตำบลท่าวัง อำเภอมะนัง จังหวัดนครศรีธรรมราช. ใน สารนิพนธ์ศิลปศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาการพัฒนาชุมชน. มหาวิทยาลัยราชภัฏนครศรีธรรมราช.
- Cronbach, L. J. (1990). Essentials of psychological testing. (5th ed.). New York: Harper Collins.